

Joanna Słomian, Uniwersytet Jagielloński

Temat: Rola prenumeratorów w funkcjonowaniu czasopism emigracyjnych na przykładzie londyńskich „Wiadomości” i kwartalnika „Oficyna Poetów”.

Spośród wielu przejawów życia społeczno-kulturalnego na emigracji po drugiej wojnie światowej na uwagę zasługują periodyki o różnym zasięgu, tematyce i regularności ukazywania się. Obok niezliczonych efemeryd powstawały i przez dłuższy czas wychodziły pisma trwale kształtujące opinię rozproszonych środowisk emigracyjnych, a także – w ograniczonym stopniu – mieszkańców kraju. Ich ukazywanie się było uzależnione nie tylko od chęci i tytanicznej pracy redaktorów, ale również od nakładów finansowych. Rozpisywanie subskrypcji, tworzenie funduszy wydawniczych i sprzedaż w formie prenumeraty należały na emigracji do powszechnych sposobów finansowania przedsięwzięć wydawniczych. Nierzadko też publikacje ukazywały się własnym sumptem.

W wypadku dwóch londyńskich czasopism – „Oficyny Poetów i Malarzy” oraz „Wiadomości” – starania o płynność finansową i nowych prenumeratorów były nieodłącznym elementem pracy redakcyjnej. W referacie chciałabym scharakteryzować najważniejsze metody pozyskiwania stałych czytelników w warunkach emigracyjnych oraz omówić problemy funkcjonowania systemu prenumerat na przykładzie dwóch typów pism: tygodnika społeczno-kulturalnego i artystycznego kwartalnika. Szczególną uwagę zwrócę na rysujący się paradoks wygnańczego czytelnictwa i spróbuję odpowiedzieć na pytanie o wystarczalność prenumeraty jako formy finansowania. Swoje wystąpienie zilustruję najbardziej interesującymi (a dziś nierzadko zabawnymi) wycinkami ze wspomnianych czasopism.

Bibliografia:

Źródła:

„Oficyna Poetów” (kwartalnik), r. 1–15, Oficyna Poetów i Malarzy: Londyn 1966-1980.

„Wiadomości. Tygodnik”, red. M. Grydzewski, M. Chmielowiec, S. Kossowska, r. 1–36, Londyn 1946–1981, dostępny on-line: <http://kpbc.umk.pl/dlibra/publication?id=642&tab=3>.

Korespondencja „Oficyny Poetów i Malarzy” z Janem Brzękowskim, Archiwum Oficyny Poetów i Malarzy przy Katedrze Edytorstwa i Nauk Pomocniczych Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Opracowania:

Danilewicz-Zielińska M., *Książka i czytelnictwo polskie w Wielkiej Brytanii. Szkice*, Warszawa 1996.

Danilewicz-Zielińska M., *Skice o literaturze emigracyjnej*, Wrocław 1992.

Kowalik J., *Czasopiśmiennictwo*, [w:] *Literatura polska na obczyźnie 1940-1960*, red. T. Terlecki, t. II, Londyn 1965.

Wilk F. J., *Prasa polska na obczyźnie*, [w:] *Oświata, książka, prasa na obczyźnie*, red. C. Czapliński, Londyn 1989.

„Wiadomości” i okolice. *Szkice i wspomnienia*, red. i oprac. M. A. Supruniuk, t. 1-2, Toruń 1995–1996 (Archiwum „Wiadomości”).

Friszke A., Habielski R., Machcewicz P., *Druga Wielka Emigracja 1945–1990*, t. 3: R. Habielski, *Życie społeczne i kulturalne emigracji*, Warszawa 1999 (Biblioteka „Więzi”).

Habielski R., *Niezłomni, nieprzejednani. Emigracyjne „Wiadomości” i ich krąg 1940–1981*, Warszawa 1991.